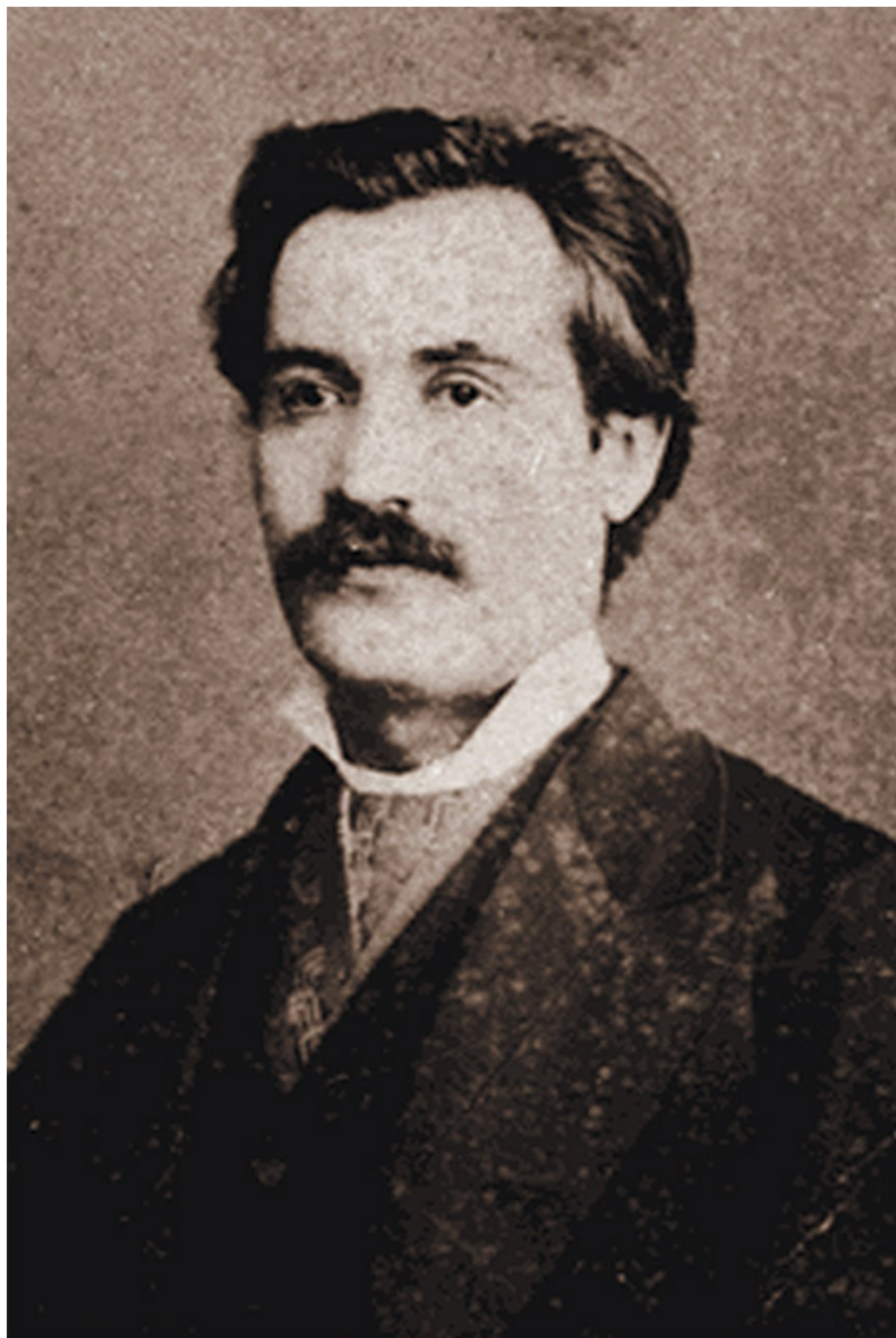

**[„CORESPONDENTUL DIN
BUCUREȘTI...”] – de Mihai
Eminescu [4 iulie 1882]**

Corespondentul din București al „Gazetei generale” din Augsburg, printr-un articol intitulat Progresele Rusiei la Dunărea de Jos, se face organul acelor amănunte curioase cari ar fi circulând asupra sciziunilor din partidul roșu. Reproducem acea corespondență, deși ni se pare a cuprinde multe apreciații eronate, pentru cuvântul că scriitorul în cestiune s-a dovedit în curs de mulți ani statornic amic al partidului și guvernului roșu. Deci, oricât de numeroase ar fi ingredientele erorii în descrierea sa, întru cât privește încordarea dintre vechii amici politici, Rosetti și Brătianu, ea poate să ne fi dând câteva deslușiri exacte.

Iată acea corespondență:

Văzând maniera naivă cu care ziarul „Russ”, redijată de Aksakoff, încearcă a tăgădui orice complicitate morală a guvernului din San Petersburg cu agitațiunile de înaltă trădare propagate între rutenii din Galiția și descoperite cu ocazia procesului din Liov, e îndoit de interesant a urmări căile ascunse cu care s-a silit Rusia să combată, nu fără succes, influența austriacă la Dunărea de Jos. Fiindcă în Petersburg exista convingerea că, după experiențele asupra grațitudinii rusești pe cari le-a făcut România imediat după războiul oriental, ea va trata c-o justă neîncredere orice propunere directă de amicie, s-a crezut că influența pierdută în urma anexiunii Basarabiei și a cestiunei Arab – tabia s-ar putea recâștiga pe cale indirectă. Acest sistem era în adevăr mai circumstanțial și mai migălos, dar, cunoscându-se stăruința și răbdarea diplomației rusești, metoda promitea un succes ce părea sigur, din cauză cu atitudinea Austro-Ungariei în cestiunea dunăreană și multicolorele împrejurări de partid din România prezintă puncte de razim pentru a submina relațiunile dintre România și Austro-Ungaria. Înainte de toate era important de-a scoate din cabinetul Brătianu pe acel membru carele, ca conducător al politicii esteriore, avuse ocazia de-a încerca mai mult dezinteresarea Rusiei față cu tânărul stat de la Dunărea de Jos. Se știe că ministrul

Boerescu era suspectat ca partizan mascat, ba chiar mituit, al politicei orientale vieneze. Cea mai nejustificată imputare ce se putea face. Din contra, Boerescu, care compusese memorandumul tipărit în Paris asupra anteproiectului, întâia și cea mai însemnată scriere polemică în contra pretențiunilor austriace, consideră influința Austro-Ungariei ca răul cel mai mic dintre două rele. Ba părerea aceasta a sa concorda atât de mult cu vederile primului ministru, Brătianu, încât știrile aduse de ziarele din Viena, că înlăturarea ulterioară a lui Boerescu avea de cauză divergența de opinii în politica esterie, câtă să le numim scornite din nimic. Ceea ce-a adus căderea lui Boerescu n-a fost nimic alt decât isteția cu care Rusia a știut să exploateze în favorul său și al influenței sale neîncrederea României, pricinuită prin atitudinea Austriei, arătându-se pe neașteptate concesivă în cestiunea despăgubirilor de război.

Brătianu n-a dispărut împreună cu Boerescu pentru mai mult timp de pe arena puterii, dar aceasta are a o mulțumi întâi ineptiei frățâne-său, chemat ca urmaș la prezidenția Consiliului și mai cu seamă marei sale popularități. El nu datorește Rusiei rămânerea sa la putere și-n genere câtă să blamăm ușurința cu care Viena 'l acuză pe Brătianu c-ar fi având dispoziții rusofile numai și numai pentru că n-a putut ocroti pe colegul său mai puțin popular, Boerescu, în contra influenței crescânde a Rusiei.

Altceva însă nu s-a relevat pân' acum după cât știu: chipul în care Rusia, în timp atât de scurt, a câștigat o atingere atât de intimă cu partidele politice din România încât acestea, cu toate protestele lor în contra retrocesiunii Basarabiei, au ajuns totuși a face servicii de salahor politicei rusești. Cei inițiați însă cunosc faptul învederat că principele Obolensky, comisar în cestiunea despăgubirilor de război ruso-române, avea, pe lângă însărcinarea sa oficială, și aceea a unui comisar politic și a exercitat această din urmă profesie c-un succes destul de mare, pentru că cercetările sale oficiale în

privirea mărimii despăgubirilor de război l-a pus în contact cu cei mai influenți dintre marii proprietari. Mai cu seamă în Moldova rămășițele fostei fracțiuni, din care făcea parte și pensionariul statului rusesc, Cogălniceanu (?!), s-au folosit de orice putea servi ca armă în contra regimului valahian al lui Brătianu. Făcând în mai multe rânduri drumul dintre București și S. Petersburg, lui Obolensky i-a trebuit un an și jumătate pentru afacerea, desigur nu grea, a despăgubirilor și-n același timp a aplanat calea pe care Brătianu să fie silit, prin marii proprietari din partidul său propriu, ca sau să-și părăsească poziția sau să intre 'n apele rusofililor din Moldova (?). Aceasta s-ar fi întâmplat deja cu ocazia revizuirii reformei agrare, dacă, în această cestiune, Brătianu n-ar fi avut sprijinul amicului său politic, Rosetti, părintelui proiectului de reformă agrară. Dar ceea ce iar nu s-a relevat îndeostul este că între cei doi vechi coreligionari politici exista o divergență de opinii în privirea politicii esteriore, și îndeosebi a cestiunii Dunării, încă de pe timpul pe când Rosetti era alături cu Brătianu ministru de interne.

Pentru direcțiunea pe care de pe atunci încă o apucase Rosetti e semnificativă împrejurarea că spiritualul jurnalist Ventura, care, prin mijlocirea lui Cogălniceanu, dăduse publicității anteproiectul și făcuse din el obiectul unei agitații, evident contrare Austriei, a fost numit în toamna anului trecut șef al unui biou de presă ce se pretindea că atârnă de Ministerul de Esterne, dar în realitate era inspirat de Rosetti. Nu se știe nici pân' acum cât de mari deveniră divergențele de opinii între Rosetti și Brătianu când, acum o jumătate de an, cel dintâi s-a retras din capul Ministerului de Interne. Numai un lucru e de observat: că, deodată cu retragerea sa, s-a desființat și biourul de presă și Ventura a fost demis, fără de-a i se fi denunțat angajamentul de mai nainte. E cunoscut apoi că și pe urmă, Rosetti au sprijinit politica Rusiei în cestiunea Dunării, opusă Austro-Ungariei și Germaniei, pe când Brătianu crede, din contra, că trebuie a se evita atât o

atitudine prea accentuată împotriva vecinului stat habsburgic cât și o concesivitate care ar atinge demnitatea României. Nu mai e îndoială că neînțelegerea dintre cei mai de căpetenie, ba chiar unicii conducători eminenți ai partidului liberal, au contribuit a aduce o discompunere totală a actualei majorități parlamentare, iar că împrejurările stau astfel nu se poate atribui decât agitațiunii partidului rusesc. Rosetti, a cărui ambiție de șef de partid merge adesea mai departe decât chiar idealismul său, pare a trece cu totul cu vederea că deocamdată vecinul de la nord vrea înlăturarea lui Brătianu (?) și că, în caz dacă acest om eminent ar cădea jertfă intrigelor aripei stânga a naționalilor liberali, ce ține cu Rosetti, și atacurilor amicilor Rusiei din Moldova, strălucirea guvernamentală a liberalilor ar ajunge curând la capăt și s-ar face loc unui cabinet care ar sta în solda Rusiei (?). Brătianu vede mai departe decât coreligionarul său politic de odinioară și -putem fi convinși - ca mai degrabă ar avea recurs la dizolvarea Camerilor decât să înainteze poftele de supremație ale Rusiei prin mântinerea actualei stări a partidului. Dar chiar în acest caz persistă pericolul ca, la nouăle alegeri, influența Rusiei să fie mai tare decât creditul omului de stat în contra căruia, cu toate numeroasele merite pentru ridicarea patriei sale, se poate ridica imputarea c-a îngăduit atât de mult timp corupțiunea înlăuntrul propriului său partid și mai cu seamă în șirurile partizanilor mai de aproape ai lui Rosetti.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro